



Kristi omskärelses fest

(Nyårsdagen) Predikan 2026-01-01

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: I Jesu namn. Epistel: Klag. 3:22–26. Evangelium: Luk. 2:21

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du låtit din Son bli omskuren för våra synders skull. Skänk oss din helige Ande så att vi sätter tro till ditt heliga ord och alla dess löften. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Luk. 13:6–9

6 Jesus berättade denna liknelse: ”En man hade ett fikonträd planterat i sin vingård. Han kom och letade efter frukt på det, men han fann ingen. 7 Då sade han till trädgårdsmästaren: I tre år har jag nu kommit och letat efter frukt på det här fikonträdet, men jag hittar ingen. Hugg bort det! Varför ska det få suga ut jorden? 8 Men trädgårdsmästaren svarade: Herre, låt det stå kvar även i år, tills jag har grävt runt det och gödlat. 9 Kanske bär det frukt nästa år? Om inte, kan du hugga bort det.”

Denna dag i kyrkoåret firar vi Kristi omskärelses fest. Jag vill också anknyta till dagens text om fikonträdet. I denna text säger Jesus att fikonträdet under tre år inte hade burit frukt. Ägaren ville då hugga bort trädet och bereda plats för ett annat. Men trädgårdsmästaren ber för det ofruktsbara trädet. Denna liknelse handlar om Jesus själv. Han är trädgårdsmästaren som med sorg ser ett träd utan frukt i trädgården. Trädgården är den yttre kyrkan där Guds ord predikas rent och klart. Men alla träd där bär tyvärr inte frukt. Det finns träd som måste huggas bort om ingen förändring sker. Detta allvarsord gäller alla som lyssnar på Guds ord och bekänner sig som kristna. I den yttre kyrkan – också den renlärliga, konfessionella kyrkan – finns sådana som bara är kristna till namnet men inte bär frukt. Det kanske är sådana som tidigare burit frukt men nu inte längre gör det. De är kvar som kyrkomedlemmar men inte som levande lemman i Kristus. Det är för dessa Jesus ber i vår text. Han ber också för sådana som visserligen är döpta och tillhör den yttre kyrkan, men i sina hjärtan saknar tron eller håller på att förlora den. Inför sin Fader säger Jesus: Låt domen vänta ännu ett år, ännu en tid! Kanske de kommer att omvända sig. Annars måste den slutliga domen komma.

Inför dessa allvarsord måste vi fråga oss vad som är avgörande för vår kristendom. Hur sker en sann omvändelse och hur kan de som är som fruktlösa träd i den yttre kyrkan bli sådana att de bär frukt? Svaret är att de på nytt skall söka sig till Guds ord och lyssna på det. I detta ord finns både domen över vår brist på frukt men också botemedlet som är budskapet om vad Jesus har gjort och gör för oss genom att han offrat sig själv för vår skull.

Vi säger då om detta tre viktiga saker.

1. Jesu omskärelse skedde för våra synders skull.
2. Jesu omskärelse var en förebild för vårt dop.
3. Jesu omskärelse skänker oss det eviga livet.

1. Jesu omskärelse skedde för våra synders skull.

Omskärelsen gavs som ett tecken till Abraham (1 Mos. 17). På många ställen i GT talas om de hedniska folken som var oomskurna. När Adam och Eva föll i synd innebar det att synden inte bara kom över dem utan över alla deras efterkommande. Arvsyndens var ett faktum, och den fortplantades till varje ny generation, till varje ny individ. Att omskärelsen därför skulle utföras på mannens fortplantningsorgan var ett tecken på arvsyndens stora

allvar. Att blod måste utgjutas i omskärelsen pekar på att synden inte kan sonas på annat sätt än genom blodsutgjutelse. Så var alla offer i GT förebilder för det stora offer som en gång den kommande Messias skall bära fram inför Gud för hela mänsklighetens skull.

Omskärelets tecken pekar alltså på att vår gamla, syndiga människa måste avklädas och att den nya människan uppstå. Liksom det ofruktsamma trädet i Jesu liknelse måste bära frukt, skulle det också ske genom omskärelets offer och tron på löftets tecken. Det står ju tydligt att Abraham först fick löftet om den kommande frälsningen och att han då också trodde på detta löfte. *”Ty vad säger skriften? Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet”* (Rom. 4:3). Först därefter fick han omskärelets tecken. Alla offren i GT var bekräftelser på detta löfte. När offrets blod utgöts på altaret var det en förebild för Kristi offer som en gång skulle utgjutas på korset och försona hela mänskligheten.

När Jesus omskars var det en stor glädje. Bibeln säger helt kort: *”När åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv”* (Luk. 2:21). I detta ord sammanfattas flera viktiga saker. Först att han fick namnet Jesus, som betyder Frälsare (på arameiska Yeshua, Herren frälsar). Herrens ängel hade ju sagt till Josef: *”Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande. Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder”* (Matt. 1:20f). Glädjen var stor då Gud hade blivit människa genom den helige Ande. Josef och Maria kunde nu ge honom det frälsande namnet Jesus.

För det andra innebar omskärelsen att barnet utan synd ändå skulle få syndens och blodets tecken på sin kropp. Varför skedde det? Jo därför att Jesus som syndfri människa tog på sig hela världens synd som vår ställföreträdare. Hans blod utgjöts här för första gången. Han som är evig Gud och lagens herre gick här in under lagens dom och straff för vår skull.

För det tredje visar detta korta bibelställe att allt skedde precis så som Guds ord och Guds Ande hade förutsagt. Jungfrun hade blivit havande som Jesaja förutsagt c:a 700 år tidigare. Detta hade skett genom den helige Andes under. Så är Kristi omskärelse ingenting annat än det rena evangeliet, det glada budskapet om att all vår synd är borttagen och försonad genom barnet Jesus.

2. Jesu omskärelse var en förebild för vårt dop.

Aposteln Paulus skriver: *”I honom [Kristus] blev ni också omskurda, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda”* (Kol. 2:11f). Dopet instiftades när det gamla testamentets förebilder fick sin fullbordan. Redan Johannes döparen döpte till omvändelse och syndernas förlåtelse och han fick också befallningen att döpa Jesus. När Jesu steg ner i vattnet visade sig den helige Ande i form av en duva över honom och Faderns röst ljöd från himlen: *”Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje”* (Matt. 3:17). Därmed upphävdes omskärelsen som en förebild för dopet, för nu hade verkligheten själv kommit i Kristus. Detta är mycket viktigt att förstå. Alla gamla testamentets förebilder som sabbat, högtider, omskärelse, påskalamm, bestämmelser om offer, mat och dryck m.m. är upphävda genom att Kristus har kommit. Därför predikade Paulus så skarpt mot de s.k. judaisterna som krävde att de hednakristna måste iakttä omskärelsen. Paulus skriver: *”Se till att ingen fångar er med den tomma och förrädiska filosofi som bygger på mänskliga traditioner och världsliga makter och inte på Kristus. I honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt... Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus”* (Kol. 2:8f, 16f). Paulus skriver vidare i Galaterbrevet de allvarliga orden: *”Lyssna! Jag, Paulus, säger er att om ni låter omskära er, kommer inte Kristus att vara till någon hjälp för er. Jag försäkrar er igen:*

var och en som låter omskära sig är skyldig att hålla hela lagen. Ni har kommit bort från Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. Ni har fallit ur nåden” (Gal. 5:2ff).

Detta är så viktigt också i vår tid när somliga talar om en s.k. ”ny paulusteologi” som har stora likheter med villolärarna på Paulus tid. Denna rörelse vill komma bort från reformationens klara budskap och menar att Luther inte förstod läran om rättfärdiggörelsen på rätt sätt. Mot detta ska vi lyssna på Paulus egna ord: ”*se till att ingen fångar er med denna tomma och förrädiska filosofi*”. Istället ska vi troget hålla oss till dopet, som är omskärelsens fullbordan. Det är befallt av Kristus själv. Men de som försöker åstadkomma en slags kompromiss mellan judendom och kristendom far mycket vilse. Hela GT har fått sin fullbordan i det nya förbundet där ”*själva verkligheten är Kristus*”. Så befäller Gud att både judar och hedningar tillsammans skall samlas i den kristna kyrkan som är Guds sanna Israel. Endast där får vi del av löftena om försoningen vilka uppfyllts genom Jesus Kristus. Med sin omskärelse, sitt lidande och sin död på korset har han vunnit en evig förlossning. Genom att han gick in under hela Guds lag och uppfyllde den är allt fullbordat för vår skull och vi får i dopet en fullkomlig helighet och rättfärdighet.

3. Jesu omskärelse skänker oss det eviga livet.

Jesus omskars redan på den åttonde dagen. Det var förebilden som pekar på att Guds verk med oss är tänkt att räcka under hela vårt liv. När det lilla barnet föds med arvsynd som ett vredens barn vill Gud att vi skall föra det in i Kristi kyrka genom dopet. Han befäller ju: ”*Gör alla folk till lärjungar genom att döpa dem i Faderns, Sonens och den helige Andes namn*” (Matt. 28:19) Och när den helige Ande utgöts på pingstdagen betonade Petrus att doplöftet tillhör ”*er och era barn*” (Apg. 2:39) Det var löftet om syndernas förlåtelse: ”*Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlättna*” (v. 38). Denna kraft ligger i predikan om vem Jesus är och vad han har gjort. Samma kraft finns i dopet, bikten och nattvarden. Endast det sanna evangeliet i ordet och sakramenten verkar tron och skänker evigt liv. Därför står det också: ”*Med många andra ord vittnade han och vädjade till dem: ’Låt er frälsas från det här bortvända släktet!’ De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen. De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna*” (Apg. 2:40ff).

En sådan makt har det till synes obetydliga lilla barnet i Betlehem. Inte många brydde sig väl om hans omskärelse. Han var ett fattigt barn med enkla föräldrar. Men det barnet var Gud själv och Maria var därmed också Guds moder som trodde på Sonens frälsande kraft. Så sker det också idag på ett enkelt och till synes obetydligt sätt när Guds ord predikas och sakramenten skänks oss. Till det yttre blir inte mycket annorlunda. De kristna som lyssnat till ordet och satt tro till det lever vidare i sina dagliga liv med allt vad det innebär. Men där ordet om Kristi försoning för vår skull har slagit rot i en människas liv sker en stor och märklig förvandling. Guds kärlek blir utgjuten i våra hjärtan. Den helige Ande kommer och bor där och börjar den dagliga omvändelsens kamp mot den gamle Adam så att också den nya människan växer till. Så kan ett ofruktsamt träd börja bära god frukt. Så får vi del av det eviga livet genom Kristi omskärelse och hela hans verk för vår skull.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.